



01001792809040008



5567

# ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

## ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 179

28 Σεπτεμβρίου 2004

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3263

*Μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης των δημόσιων έργων και άλλες διατάξεις.*

### Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

#### Άρθρο 1

##### Ανάδειξη αναδόχου εκτέλεσης των έργων

1. Η ανάθεση της κατασκευής των δημόσιων έργων γίνεται υποχρεωτικά στην εργοληπτική επιχείρηση ή κοινοπραξία η οποία προσέφερε τη χαμηλότερη τιμή, υπό τον όρο ότι καλύπτει όλες τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό.

2. Μετά τον κατά νόμο έλεγχο της νομιμότητας της διαδικασίας ανάθεσης από το Ελεγκτικό Συνέδριο και πριν τη σύναψη της σύμβασης, η Προϊσταμένη Αρχή ζητεί από την εργοληπτική επιχείρηση ή κοινοπραξία που αναδείχθηκε μειοδότης, τάσσοντας προθεσμία τριάντα (30) ημερών, να προσκομίσει εκ νέου, επικαιροποιημένα, τα δικαιολογητικά συμμετοχής που προσκομίσθηκαν στο διαγωνισμό και έχει τυχόν λήξει ο χρόνος ισχύος τους, επιπλέον δε, σε κάθε περίπτωση, πιστοποιητικό περί μη κηρύξεως σε πτώχευση, εκκαθάριση και αναγκαστική διαχείριση. Το πιστοποιητικό αυτό πρέπει να φέρει απαραίτητα χρόνο έκδοσης μετά την κοινοποίηση της σχετικής πρόσκλησης της υπηρεσίας. Αν η τεθείσα προθεσμία παρέλθει άπρακτη ή αν τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά είναι ελλιπή ή αν εξέλιπαν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες έγινε δεκτός στο διαγωνισμό ο μειοδότης, εξετάζεται η ανάθεση της κατασκευής στην αμέσως επόμενη, κατά σειρά μειοδοσίας, εργοληπτική επιχείρηση ή κοινοπραξία υπό τις ίδιες προϋποθέσεις και ούτω καθεξής έως ότου καταστεί δυνατή η ανάθεση, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 2 του παρόντος. Η εγγύηση συμμετοχής των τριών πρώτων κατά σειρά μειοδοσίας υποψηφίων επιστρέφεται μετά την υπογραφή της σύμβασης. Η μη έγκαιρη προσκόμιση των ως άνω δικαιολογητικών, για λόγους που οφείλονται σε υπαιτιότητα του μειοδότη, έχει ως συνέπεια την άμεση κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής και αποτελεί λόγο πειθαρχικής δίωξης κατά τις διατάξεις του Π.Δ. 278/1999 (ΦΕΚ 232 Α). Σε περίπτωση μειοδότη κοινοπρα-

ξίας, τις συνέπειες του προηγούμενου εδαφίου υφίσταται το υπαίτιο μέλος της.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται υποχρεωτικά και στην περίπτωση διαγωνισμού μεταξύ περιορισμένου αριθμού επιχειρήσεων, όταν η ανάθεση γίνεται επί τη βάση της οικονομικής προσφοράς των διαγωνιζομένων. Στις περιπτώσεις διαγωνισμών με τα συστήματα προσφοράς: α) μελέτη και κατασκευή, β) αξιοποίηση ακινήτων με αντιπαροχή και γ) μερική ή ολική αυτοχρηματοδότηση του έργου με διάφορα ανταλλάγματα, ο ανάδοχος αναδεικνύεται κατά τις ειδικές περί αυτών διατάξεις.

#### Άρθρο 2

##### Έγκριση του αποτελέσματος της δημοπρασίας

1. Η δημοπρασία δεν ολοκληρώνεται πριν εγκριθεί το αποτέλεσμα της από την Προϊσταμένη Αρχή.

2. Η διαδικασία ή και το αποτέλεσμα της δημοπρασίας ακυρώνεται πριν την έκδοση της κατακυρωτικής απόφασης με αιτιολογημένη απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής, ενώ και η εκδοθείσα απόφαση κατακύρωσης ανακαλείται από την ίδια, πριν τη σύναψη της σύμβασης, εφόσον συντρέχει έστω και μια από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Κατά τη διεξαγωγή του διαγωνισμού εμφολοχώρησαν παραβιάσεις των κειμένων διατάξεων ή των όρων της διακήρυξης, οι οποίες επηρεάζουν το αποτέλεσμα της δημοπρασίας και δεν μπορούν να αποκατασταθούν αλλιώς παρά με την ακύρωση του αποτελέσματος.

β) Η οικονομική προσφορά του τελικού μειοδότη κρίνεται μη ικανοποιητική για τον κύριο του έργου. Στην περίπτωση αυτή, επαναλαμβάνεται ο διαγωνισμός και, αν δεν επιτευχθεί καλύτερη τιμή για τον κύριο του έργου, επακολουθεί νέα δημοπράτηση.

γ) Ο συναγωνισμός δεν υπήρξε επαρκής ή υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι οι διαγωνιζόμενοι συνεννοήθηκαν για να αποφύγουν τον πραγματικό συναγωνισμό.

Σε περίπτωση ακύρωσης του αποτελέσματος της δημοπρασίας ή ανάκλησης της σχετικής αποφάσεως λόγω συνεννόησης των διαγωνιζομένων, οι συνεννοηθέντες αποκλείονται από την καθ' οιονδήποτε τρόπο συμμετοχή στην εκτέλεση του προς ανάθεση έργου και κινείται εναντίον τους υποχρεωτικά, με πρωτοβουλία της Προϊσταμένης Αρχής, η προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις πειθαρχική διαδικασία.

3. Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί, με αιτιολογημένη απόφασή της, αν διαπιστώσει ότι εμφοιλοχώρησαν λάθη ή παραλείψεις κατά τη διαδικασία του διαγωνισμού, να ακυρώσει μερικά τη διαδικασία της δημοπρασίας ή να αναμορφώσει το αποτέλεσμα της, ή να διατάξει την επανάληψή της από το σημείο που συντελέστηκε το λάθος ή τη παράλειψη.

4. Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί με αιτιολογημένη απόφασή της να ανακαλέσει τη διακήρυξη του διαγωνισμού, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας, αν δεν έχει πλέον ενδιαφέρον στην εκτέλεση του έργου, ή προκειμένου να δημοπρατήσει πάλι το έργο με τροποποίηση των αρχικών όρων ή να το κατασκευάσει με οποιονδήποτε άλλο νόμιμο τρόπο. Η Προϊσταμένη Αρχή μπορεί επίσης, με αιτιολογημένη απόφασή της, να ανακαλέσει τη διακήρυξη του διαγωνισμού, αν η σύμβαση δεν έχει συναφθεί ή έχει καταστεί βέβαιο ότι δεν πρόκειται να συναφθεί μέσα σε διάστημα δώδεκα (12) μηνών από την ημέρα δημοσίευσης της διακήρυξης, ή δεκαοκτώ (18) μηνών, στις περιπτώσεις διαγωνισμού με προεπιλογή ή με εφαρμογή του συστήματος προσφοράς που περιλαμβάνει μελέτη-κατασκευή. Το αμέσως προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση εφαρμογής του συστήματος προσφοράς για την αξιοποίηση ακινήτων από τον εργοδότη με το σύστημα της αντιπαροχής, καθώς και του συστήματος προσφοράς που περιλαμβάνει τη μερική ή ολική αυτοχρηματοδότηση έργου, με διάφορα ανταλλάγματα.

5. Τα έξοδα των εκ του νόμου απαραίτητων δημοσιεύσεων της διακήρυξης της δημοπρασίας στην οποία αναδείχθηκε ανάδοχος βαρύνουν τον ίδιο και εισπράττονται με τον πρώτο λογαριασμό πληρωμής του έργου. Τα έξοδα δημοσιεύσεων των τυχόν προηγούμενων διαγωνισμών για την ανάθεση του ίδιου έργου, καθώς και τα έξοδα των μη απαραίτητων εκ του νόμου δημοσιεύσεων βαρύνουν την αναθέτουσα αρχή και καταβάλλονται από τις πιστώσεις του έργου.

### Άρθρο 3

#### Διαδικασία κατάθεσης και εξέτασης προσφορών

1. Η ανοιχτή δημοπρασία και η φάση υποβολής των προσφορών στη δημοπρασία με προεπιλογή διεξάγονται ημέρα Δευτέρα ή Πέμπτη, με ώρα λήξης παραλαβής των προσφορών την 10η π.μ. Αν για οποιονδήποτε λόγο δεν διενεργηθεί η δημοπρασία κατά την αρχικά οριζόμενη ημέρα, διενεργείται σε άλλη ημερομηνία που προσδιορίζεται επίσης στη διακήρυξη. Όταν ως σύστημα προσφοράς εφαρμόζεται ολική ή μερική αυτοχρηματοδότηση με διάφορα ανταλλάγματα, οι προσφορές κατατίθενται κάθε εργάσιμη ημέρα της εβδομάδας. Με αποφάσεις των κατά τόπους νομαρχών και για διαγωνισμούς που διεξάγονται σε νησιά μπορεί να καθορίζεται μία επιπλέον ημέρα της εβδομάδας για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών των φορέων του νομού.

2. Η κατάθεση των δικαιολογητικών συμμετοχής των διαγωνιζομένων, των οικονομικών προσφορών, καθώς και των τεχνικών, στις περιπτώσεις που προβλέπεται κατά το νόμο η υποβολή τους, γίνεται ταυτόχρονα. Η παραλαβή και η εξέταση των προσφορών στην ανοιχτή δημοπρασία γίνεται από την Επιτροπή Διαγωνισμού αυθημερόν, σε δημόσια συνεδρίαση και σε ενιαίο στάδιο, το οποίο περιλαμβάνει τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής, την αποσφράγιση και τον έλεγχο των οικονομικών προσφορών και την υποβολή του πρακτικού της για

το αποτέλεσμα της δημοπρασίας. Για τη συγκρότηση, σύνθεση και λειτουργία της Επιτροπής Διαγωνισμού εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 22 του Π.Δ. 609/1985 (ΦΕΚ 223 Α') και, συμπληρωματικά, των άρθρων 13-15 του Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ 45 Α'). Όπου στις κείμενες διατάξεις αναφέρεται η Επιτροπή Εισήγησης για Ανάθεση, νοείται αντίστοιχα η Επιτροπή Διαγωνισμού του παρόντος νόμου.

Στα έργα συνολικού προϋπολογισμού μέχρι το ανώτατο όριο της δεύτερης τάξης του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.), χωρίς να συνυπολογίζονται τα κονδύλια της αναθεώρησης και του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), η Επιτροπή Διαγωνισμού αποτελείται από τρία υπηρεσιακά μέλη. Στην περίπτωση αυτή παρίσταται και ένας εκπρόσωπος των εργοληπτικών οργανώσεων με τον αναπληρωτή του, ο οποίος ορίζεται με την απόφαση συγκρότησης της Επιτροπής Διαγωνισμού από αυτούς που υποδεικνύονται από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις, χωρίς να μετέχει στις διαδικασίες του διαγωνισμού. Για τον εκπρόσωπο αυτόν και τον αναπληρωτή του δεν υπάρχει κώλυμα για τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό. Κατά τα λοιπά για τη συγκρότηση και λειτουργία της εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 21 του Π.Δ. 609/1985 και συμπληρωματικά των άρθρων 13-15 του Ν. 2690/1999.

3. Κατά την υποβολή των δικαιολογητικών συμμετοχής και των οικονομικών προσφορών, η Επιτροπή Διαγωνισμού ελέγχει τη νομιμοποίηση των προσώπων που τα υποβάλλουν, εκτός της περιπτώσεως της ταχυδρομικής αποστολής των προσφορών, όταν αυτή επιτρέπεται κατά τις κείμενες διατάξεις. Μετά την ολοκλήρωση της παραλαβής των προσφορών και καταγραφής των δικαιολογητικών συμμετοχής, ελέγχεται και επιστρέφεται το πρωτότυπο της βεβαίωσης εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και ακολουθεί αμέσως η αποσφράγιση των οικονομικών προσφορών και ανακοίνωση των επί μέρους στοιχείων τους τα οποία καταχωρούνται στο πρακτικό. Η διαδικασία περατώνεται την ίδια ημέρα με την υπογραφή των υποψηφίων δικαιολογητικών και των οικονομικών προσφορών των διαγωνιζομένων από τα μέλη της Επιτροπής. Η μη υποβολή οποιουδήποτε από τα δικαιολογητικά συμμετοχής που προβλέπονται στη διακήρυξη καθιστά την προσφορά απαράδεκτη.

4. Ο πλήρης έλεγχος των δικαιολογητικών συμμετοχής και των οικονομικών προσφορών ολοκληρώνεται την ημέρα της δημοπρασίας και διενεργείται κατά τη σειρά της μειοδοσίας, αρχίζοντας από τον πρώτο μειοδότη. Αν η ολοκλήρωση του ελέγχου δεν είναι δυνατή την ίδια ημέρα, λόγω του μεγάλου αριθμού των προσφορών, ελέγχονται τουλάχιστον οι δέκα πρώτες κατά σειρά μειοδοσίας προσφορές. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία συνεχίζεται τις επόμενες εργάσιμες ημέρες, εκτός αν υφίσταται σπουδαίος λόγος για την αναβολή της σε ημέρα και ώρα που ανακοινώνεται με τοιχοκόλληση στον πίνακα ανακοινώσεων της υπηρεσίας.

5. Η εφαρμογή της όλης διαδικασίας καταχωρείται στο πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού ή σε παράρτημά του που υπογράφεται από τον Πρόεδρο της Επιτροπής, σε πίνακα της υπηρεσίας στην οποία διεξάγονται οι ανοιχτές συνεδριάσεις της, με την οποία γνωστοποιείται στους διαγωνιζομένους ότι το Πρακτικό διατίθεται για ενημέρωσή τους και ότι μπορούν μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την

ανωτέρω ανακοίνωση να υποβάλλουν όλες τις τυχόν ενστάσεις τους, οι οποίες απευθύνονται στην Προϊσταμένη Αρχή.

6. Αν κατά του ανωτέρω πρακτικού δεν υποβληθούν ενστάσεις, η Επιτροπή Διαγωνισμού ολοκληρώνει το πρακτικό για το αποτέλεσμα της δημοπρασίας και το υποβάλει στην Προϊσταμένη Αρχή, η οποία εγκρίνει το αποτέλεσμα, επιφυλασσομένων των διατάξεων του άρθρου 2 του παρόντος. Αν υποβληθούν ενστάσεις, η Επιτροπή Διαγωνισμού τις διαβιβάζει μαζί με το πρακτικό και τη γνώμη της στην Προϊσταμένη Αρχή, η οποία εκδικάζει τις ενστάσεις, αποφασίζει και τελικά εγκρίνει το αποτέλεσμα. Αν η ισχύς της προσφοράς του αναδειχθέντος μειοδότη έχει λήξει και δεν συμφωνεί στην παράταση ισχύος της προς το σκοπό σύναψης της σύμβασης, η Προϊσταμένη Αρχή απευθύνεται στο δεύτερο κατά σειρά μειοδότη, στον οποίο κατακυρώνει το διαγωνισμό αν αυτός συμφωνεί στην παράταση και ούτω καθεξής, υπό την επιφύλαξη, και στην περίπτωση αυτή, των διατάξεων του άρθρου 2 του παρόντος.

#### Άρθρο 4 Εγγυήσεις

1. Για την ανάληψη της κατασκευής του έργου απαιτείται η παροχή εγγύησης καλής εκτέλεσης του έργου. Η εγγύηση κατατίθεται κατά την υπογραφή της σύμβασης και το ύψος της ανέρχεται γενικά σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) του προϋπολογισμού της υπηρεσίας. Στον προϋπολογισμό περιλαμβάνεται το κονδύλιο των απροβλέπτων και δεν περιλαμβάνονται τα κονδύλια της αναθεώρησης και του Φ.Π.Α. Στις περιπτώσεις ειδικών ή σημαντικών έργων, ή αν ο χρόνος εκτέλεσης του έργου έχει ιδιαίτερη σημασία, η Διακήρυξη μπορεί να ορίζει μεγαλύτερο ποσοστό εγγύησης, όχι όμως πέραν του δέκα τοις εκατό (10%) του προϋπολογισμού της υπηρεσίας. Σε περίπτωση απευθείας ανάθεσης ή διαγωνισμού μεταξύ περιορισμένου αριθμού επιχειρήσεων, ορίζεται ομοίως με τη σύμβαση εγγύηση μέχρι του ποσοστού του προηγούμενου εδαφίου.

2. Σε κάθε διακήρυξη ορίζεται υποχρεωτικά ένα όριο ποσοστού έκπτωσης, πάνω από το οποίο ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει, επιπλέον της εγγύησης της προηγούμενης παραγράφου, πρόσθετη εγγύηση καλής εκτέλεσης ως ακολούθως: για τις πρώτες δέκα εκατοστιαίες μονάδες έκπτωσης μετά το ως άνω όριο, μισή (0,5) εκατοστιαία μονάδα εγγύησης για κάθε μονάδα έκπτωσης. Για τις επόμενες δέκα εκατοστιαίες μονάδες έκπτωσης, μία (1) μονάδα για κάθε μονάδα έκπτωσης. Τέλος, για τις επόμενες μονάδες έκπτωσης, μιάμιση (1,5) μονάδα εγγύησης για κάθε μονάδα έκπτωσης έως ότου συμπληρωθεί συνολικό ποσοστό εγγύησης τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) του προϋπολογισμού της υπηρεσίας, όπως αυτός ορίζεται πιο πάνω.

3. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Συμβουλίου Δημόσιων Έργων, ορίζεται για όλα τα εκτελούμενα στη χώρα δημόσια έργα ενιαίο όριο ανά κατηγορία και είδος έργου, άνω του οποίου ισχύει υποχρεωτικά η προηγούμενη παράγραφος 2. Μέχρι την έκδοση της απόφασης το ποσοστό αυτό ορίζεται κατά την παράγραφο 2. Σε ορισμένους νομούς που παρουσιάζουν, για διάφορους λόγους, ιδιαίτερες δυσχέρειες στην εκτέλεση των έργων και για έργα προϋπολογισμού μέχρι του ανώτατου ορίου της 2ης τάξης του Μ.Ε.ΕΠ., ει-

ναι δυνατός ο ορισμός, με την ίδια απόφαση, μεγαλύτερου ορίου εφαρμογής της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, ανά κατηγορία και είδος έργου; για τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους στο νομό όπου εκτελείται το έργο. Για έργα που εκτελούνται σε νησιωτικές περιοχές το παραπάνω εδάφιο εφαρμόζεται υποχρεωτικά.

4. Αν, για λόγους που αφορούν τον κύριο του έργου, δεν είναι δυνατή η έναρξη των εργασιών μετά την υπογραφή της σύμβασης, ο ανάδοχος, πέραν της, κατά τις κείμενες διατάξεις, αποζημίωσης του για τις θετικές ζημίες μετά την υποβολή έγγραφης όχλησης, μπορεί να υποβάλλει αίτηση προς τη Διευθύνουσα Υπηρεσία για επιστροφή της πρόσθετης εγγύησης της παραγράφου 2 του παρόντος. Επί της αιτήσεως αποφασίζει αιτιολογημένα η Προϊσταμένη Αρχή, εντός μηνός από την υποβολή της, κατόπιν εισηγήσεως της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Ο ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίσει εκ νέου την πρόσθετη εγγύηση, όταν καταστεί δυνατή η έναρξη των εργασιών στο έργο και εντός δεκαπέντε (15) ημερών από της εγγράφου σχετικής προσκλήσεως της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, άλλως κηρύσσεται υποχρεωτικά έκπτωτος, εκτός αν έχει κινηθεί η διαδικασία διάλυσης από τον ανάδοχο. Κατά τα λοιπά ως προς τη διαδικασία της έκπτωσης, τις συνέπειες και τη συνέχιση και ολοκλήρωση του έργου έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 6 του παρόντος.

5. Για τις τυχόν συμπληρωματικές συμβάσεις που υπογράφονται στα πλαίσια της αρχικής σύμβασης, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει πριν την υπογραφή συμπληρωματική εγγύηση, το ποσοστό της οποίας υπολογίζεται στο ποσό της συμπληρωματικής σύμβασης και ισούται με το γενικό ποσοστό που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, στο οποίο προστίθεται το ήμισυ του ποσοστού που ενδεχομένως προκύπτει κατά την παράγραφο 2.

6. Οι εγγυήσεις που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους, οι εγγυήσεις για τη συμμετοχή στους Διαγωνισμούς, καθώς και οι εγγυήσεις για την τυχόν λαμβανόμενη προκαταβολή, παρέχονται με εγγυητικές επιστολές του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών Εργοληπτών Δημοσίων Έργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.), ή τραπεζών που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή οποιοδήποτε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.) ή του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.), συνοδευόμενες από επίσημη μετάφραση τους στην ελληνική γλώσσα. Μπορεί επίσης να παρέχονται και με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων για παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού ή χρεογράφων που προβλέπεται η τέτοια χρήση τους και με την τιμή που προβλέπουν για αυτά οι ειδικές διατάξεις.

Οι ως άνω εγγυητικές επιστολές πρέπει, προκειμένου να γίνουν αποδεκτές από την υπηρεσία, να απευθύνονται στην Αρχή που διεξάγει το διαγωνισμό, ή στο φορέα κατασκευής ή στον κύριο του έργου, να αναφέρουν σαφώς τα στοιχεία της επιχείρησης υπέρ της οποίας παρέχεται, τον τίτλο του έργου, το ποσό για το οποίο παρέχεται η εγγύηση και το χρόνο ισχύος, όπως αυτά προβλέπονται στη διακήρυξη, επιπλέον δε να περιλαμβάνουν παραίτηση του εγγυητή από το δικαίωμα διζήσεως και υπόσχεση για την απροφάσιστη καταβολή του ποσού, εντός πέντε (5) ημερών από την ημέρα λήψεως της σχετικής ειδοποίησεως.

7. Οι εγγυήσεις των προηγούμενων παραγράφων καταπίπτουν πάντοτε υπέρ του κυρίου του έργου και καλύπτουν στο σύνολο τους και χωρίς καμία διάκριση την πλήρη και πιστή εφαρμογή όλων ανεξαιρέτως των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο και κάθε απαίτηση του κυρίου απέναντι στον ανάδοχο που προκύπτει από την εκτέλεση ή και εξαιτίας του έργου. Η κατάπτωση γίνεται με αιτιολογημένη απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Η τυχόν υποβολή ενστάσεως κατά της αποφάσεως αυτής δεν αναστέλλει τη διαδικασία είσπραξης της εγγύησης.

8. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης συμπληρώνεται με κρατήσεις που γίνονται σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο. Οι κρατήσεις ανέρχονται σε πέντε τοις εκατό (5%) στην πιστοποιούμενη αξία των εργασιών και σε δέκα τοις εκατό (10%) στην αξία των υλικών που περιλαμβάνονται προσωρινά στην πιστοποίηση, μέχρις ότου αυτά ενσωματωθούν στις εργασίες. Οι κρατήσεις μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις της παραγράφου αυτής περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες από την υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν εγκριθεί οι επιμετρήσεις.

9. Αν αποφασισθεί από τον κύριο ή το φορέα κατασκευής του έργου μείωση των εργασιών της σύμβασης, που συνεπάγεται και μείωση του προς καταβολή συμβατικού ποσού, η εγγύηση καλής εκτέλεσης του έργου μειώνεται αναλόγως με τη μείωση του συμβατικού ποσού. Η μείωση των εγγυήσεων αποφασίζεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία του έργου, κατόπιν αιτήσεως του αναδόχου.

10. Με την ολοκλήρωση της εκτέλεσης και πιστοποίησης εργασιών που ανέρχονται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της αρχικής ή συμπληρωματικής σύμβασης, επιστρέφεται, με αίτηση του αναδόχου και σχετική απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) της τυχόν πρόσθετης εγγύησης. Εν συνεχεία κάθε φορά που αυξάνονται οι εκτελεσθείσες και πιστοποιηθείσες εργασίες κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, επιστρέφεται ανάλογο ποσοστό της τυχόν πρόσθετης εγγύησης, ενώ με την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης του έργου επιστρέφεται το σύνολό της.

Η εγγύηση της πρώτης παραγράφου του παρόντος άρθρου περιορίζεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) της αρχικής εγγύησης, όπως τυχόν συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής. Το σύνολο της εγγύησης της πρώτης παραγράφου επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής και τη σύνταξη του τελικού λογαριασμού του έργου.

#### Άρθρο 5

##### Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου

1. Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, αν ο ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητα του, τη συνολική και τις τυχόν τεθείσες τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του έργου. Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κα-

τάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της συνολικής και των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών δεν ανακαλείται. Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των ενδεικτικών τμηματικών προθεσμιών ανακαλούνται υποχρεωτικά αν το έργο περατωθεί μέσα στη συνολική προθεσμία και τις εγκεκριμένες παρατάσεις της.

2. Η ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στον ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της συνολικής προθεσμίας ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου.

Ως μέση ημερήσια αξία νοείται το ημερήσιο του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των τυχόν συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς την αναθεώρηση και το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), προς τη συνολική προθεσμία του έργου.

Οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) του συνολικού ποσού της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.

Εφόσον στη σύμβαση ορίζονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται υποχρεωτικά και το ποσοστό των ποινικών ρητρών ανά ημέρα υπέρβασης, καθώς και ο συνολικός χρόνος για την επιβολή τους. Το συνολικό ποσό της ποινικής ρήτρας για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών δεν μπορεί να ξεπεράσει σε ποσοστό το τρία τοις εκατό (3%) του ποσού της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.

3. Όταν ο χρόνος αποπεράτωσης ενός έργου έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κύριο του έργου και εφόσον προβλέπεται σχετικά στα συμβατικά τεύχη, μπορεί με τη σύμβαση να περιοριστούν οι ανωτέρω χρόνοι για την επιβολή των ποινικών ρητρών μέχρι το μισό, με ανάλογη αύξηση του ποσοστού της ημερήσιας ποινικής ρήτρας, διατηρουμένου του ανωτάτου ορίου της ποινικής ρήτρας.

#### Άρθρο 6

##### Έκπτωση του αναδόχου

1. Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή το νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία.

2. Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά κατά του αναδόχου, αν συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις:

α) Καθυστερήσει υπαίτια, πέραν του μηνός από της υπογραφής της συμβάσεως:

i. την έναρξη των εργασιών ή

ii. την υποβολή του αναλυτικού χρονοδιαγράμματος, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση.

β) Υπερβεί, με υπαιτιότητα του, για χρόνο περισσότερο του μηνός, τον προβλεπόμενο στη σύμβαση χρόνο για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής του ανάπτυξης.

γ) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, κατά δύο τουλάχιστον μήνες, έστω και μία αποκλειστική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Κατ' εξαίρεση, αν η εκτέλεση των εργασιών καθυστερεί, αλλά ο ανάδοχος έχει ήδη εκτελέσει εργασίες που αντιστοιχούν σε ποσοστό τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) του συμβατικού αντικει-

μένου, όπως έχει διαμορφωθεί με τις τυχόν υπογραφείσες συμπληρωματικές συμβάσεις, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης των προθεσμιών προς το συμφέρον του έργου, έστω κι αν η καθυστέρηση των εργασιών οφείλεται σε υπαιτιότητά του. Η παράταση χορηγείται στην περίπτωση αυτή χωρίς αναθεώρηση τιμών και με επιβολή των προβλεπόμενων στις διατάξεις του άρθρου 5 του παρόντος ποινικών ρητρών.

δ) Οι εργασίες του είναι κατά σύστημα κακότεχνες ή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές. Για να κηρυχθεί ο ανάδοχος έκπτωτος για το λόγο αυτόν πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μία φορά, η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 46 του Π.Δ. 609/1985 για την αποκατάσταση των κακοτεχνιών του έργου και να έχει απορριφθεί, στα πλαίσια της εφαρμογής των διατάξεων αυτών, η ένσταση του αναδόχου.

ε) Παρεκκλίνει επανειλημμένα από τα εγκεκριμένα σχέδια ή παραλείπει συστηματικά την τήρηση των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων ή προστασίας του περιβάλλοντος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτή απαιτείται η κοινοποίηση δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της Διευθύνουσας Υπηρεσίας προς τον ανάδοχο.

3. Η περίπτωση γ' της ανωτέρω παραγράφου εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση παραβίασης των ενδεικτικών προθεσμιών της παρούσας παραγράφου. Για την εφαρμογή της καθορίζονται υποχρεωτικά στη σύμβαση και κατά την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης, ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες ανά έναν ή το πολύ δύο μήνες ανάλογα με το μέγεθος του έργου και τις συνθήκες εκτέλεσης. Οι ως άνω υποχρεωτικές ενδεικτικές προθεσμίες τίθενται για το διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας του ενός τετάρτου (1/4) της αρχικής συμβατικής προθεσμίας περαίωσης. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έξι (6) μήνες.

4. Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον ανάδοχο ειδική πρόσκληση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, η οποία αναφέρεται απαραίτητα στις διατάξεις του άρθρου αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη περιγραφή ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη, ήτοι ανάλογη του χρόνου που απαιτείται κατά την κοινή αντίληψη για την εκτέλεση των εργασιών ή των ενεργειών. Δεν μπορεί πάντως να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες, ούτε και μεγαλύτερη από τριάντα (30) ημέρες.

Όταν ζητείται η λήψη μέτρων για την αποτροπή επειγόντων κινδύνου, η προθεσμία που τάσσεται μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών.

5. Παρά την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και τις προθεσμίες που τάσσει για την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών ή ενεργειών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις του για την εμπρόθεσμη εκτέλεση των έργων ή τμημάτων του και υφίσταται τις νόμιμες συνέπειες από την τυχόν υπέρβαση των συμβατικών προθεσμιών.

6. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική πρόσκληση παρήλθε χωρίς ο ανάδοχος να συμμορφωθεί με το περιεχόμενό της, κηρύσσεται έκπτωτος αμέσως και πάντως πριν την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας, με απόφαση του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Στην απόφαση προσδιορί-

ζονται οι εργασίες και ενέργειες που τυχόν εκτέλεσε ο ανάδοχος σε συμμόρφωση προς την ειδική πρόσκληση και αιτιολογείται η έκπτωση με αναφορά στις εργασίες που δεν εκτέλεσε και ενέργειες που δεν συμμορφώθηκε.

7. Αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση ή αν απορριφθεί η ένσταση από την αρμόδια προς τούτο Προϊσταμένη Αρχή, η έκπτωση καθίσταται οριστική. Αν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση, αναστέλλονται οι συνέπειες της έκπτωσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί και ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της εργολαβίας. Η απόφαση επί της ένστασης εκδίδεται, μετά γνώμη του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου, από την Προϊσταμένη Αρχή και κοινοποιείται υποχρεωτικά, εντός δύο (2) μηνών από την κατάθεση της. Η τυχόν αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης αιτιολογείται, μεταξύ δε των λόγων αποδοχής μπορεί να περιλαμβάνεται και η καταφανής βελτίωση του ρυθμού ή της ποιότητας των εκτελούμενων εργασιών, ώστε να πιθανολογείται βάσιμα η έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου. Αν η ανωτέρω δίμηνη προθεσμία παρέλθει άπρακτη, κινείται η πειθαρχική διαδικασία κατά των υπαιτίων υπαλλήλων κατά το άρθρο 10 του παρόντος, για την επιβολή ποινών αναλόγων προς τις επιπτώσεις της αμέλειας τους στα συμφέροντα του κυρίου του έργου, επιπλέον δε, ο ανάδοχος υποχρεούται να διακόψει τις εργασίες, έως ότου εκδοθεί ρητή απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής επί της ενστάσεως του. Για το χρόνο διάρκειας της διακοπής δικαιούται ισόποση παράταση προθεσμίας με αναθεώρηση, εφόσον η ένσταση του γίνει τελικά αποδεκτή, ενώ η διακοπή των εργασιών δεν αποτελεί λόγο για τη διάλυση της σύμβασης. Ουδεμία εργασία εκτελούμενη μετά την ημέρα της κατά τα άνω υποχρεωτικής διακοπής των εργασιών και μέχρι της τυχόν θετικής για τον ανάδοχο αποφάσεως πιστοποιείται για πληρωμή. Μόλις οριστικοποιηθεί η έκπτωση, η Προϊσταμένη Αρχή υποχρεούται να ενημερώσει εγγράφως τη Διεύθυνση Μητρώων και Τεχνικών Επαγγελματιών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

8. Αν μετά την κήρυξη της έκπτωσης και πριν την οριστικοποίησή της ο ανάδοχος εξακολουθεί να παραμελεί τις υποχρεώσεις του, η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να επέμβει για την αποτροπή ενδεχόμενων κινδύνων για το έργο και εκτελεί τις απαιτούμενες προς τούτο εργασίες σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου. Επίσης εκτελεί τις απαραίτητες κατεπείγουσες εργασίες μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης και μέχρι τον καθορισμό του τρόπου εκτέλεσης των υπολειπόμενων εργασιών, από την αρμόδια Προϊσταμένη Αρχή. Η εκτέλεση των εργασιών της παραγράφου αυτής γίνεται με απευθείας ανάθεση σε άλλον εργολήπτη ή με πρόχειρο διαγωνισμό ή με αυτεπιστασία.

9. Αν η έκπτωση καταστεί οριστική, ο ανάδοχος αποξενώνεται και αποβάλλεται αμέσως από το έργο και η εργολαβία εκκαθαρίζεται το συντομότερο δυνατό.

Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτραπεί στον έκπτωτο ανάδοχο να συμπληρώσει ημιτελείς εργασίες, ώστε να καταστεί δυνατή η επιμέτρηση τους ή να εκτελέσει εργασίες προς άρση ή αποτροπή κινδύνων.

10. Κατά του οριστικά έκπτωτου αναδόχου επέρχονται αθροιστικά οι εξής συνέπειες, τις οποίες υποχρεούται να υλοποιήσει η Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός μηνός από την οριστικοποίηση της έκπτωσης:

α) Καθίσταται άμεσα απαιτητό το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής προσαυξημένο με τους νόμιμους τόκους και εισπράττεται από τον κύριο του έργου με κατάπτωση ανάλογου ποσού της αντίστοιχης εγγύησης.

β) Καταπίπτει υπέρ του κυρίου του έργου, ως ειδική ποιητική ρήτρα, το σύνολο των εγγυήσεων για την καλή εκτέλεση του έργου, όπως ορίζονται στο άρθρο 4.

γ) Καταπίπτει το σύνολο των ποινικών ρητρών που προβλέπονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου και για τις τμηματικές προθεσμίες. Οι ποινικές ρήτρες περιλαμβάνονται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας.

11. Για την εκκαθάριση της εργολαβίας καλείται ο έκπτωτος ανάδοχος να υποβάλει μέσα σε έναν (1) μήνα την επιμέτρηση των εργασιών που έχει εκτελέσει. Αν αμελήσει την υποχρέωση του αυτή, η Διευθύνουσα Υπηρεσία προβάλλει η ίδια ή αναθέτει σε ιδιώτη μηχανικό τη σύνταξη της επιμέτρησης, καλώντας τον έκπτωτο ανάδοχο να παραστεί. Η επιμέτρηση ελέγχεται και εγκρίνεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία εντός μηνός από της υποβολής της και κοινοποιείται στον έκπτωτο ανάδοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλλει ένσταση εντός δεκαπέντε (15) ημερών. Το ίδιο ισχύει αναλογικά και αν η επιμέτρηση συνταχθεί με επιμέλεια της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Επί της ένστασης αποφάινεται η Προϊσταμένη Αρχή εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Αν η επιμέτρηση ανατεθεί προς σύνταξη σε ιδιώτη μηχανικό, η σχετική δαπάνη καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου με απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και περιλαμβάνεται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει μόνο ολοκληρωμένες εργασίες. Κατ' εξαίρεση ημιτελείς εργασίες και εισκομισθέντα στο εργοτάξιο υλικά περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση, αν κατά την κρίση της υπηρεσίας είναι χρήσιμα για τον κύριο του έργου, εν όψει της προοπτικής συνέχισής του.

12. Στον εκκαθαριστικό λογαριασμό περιλαμβάνεται το σύνολο των ποινικών ρητρών της παραγράφου 10 του παρόντος άρθρου και κάθε άλλη εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά του έκπτωτου αναδόχου. Αν ο εκκαθαριστικός λογαριασμός είναι αρνητικός, η διαφορά εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την είσπραξη των απαιτήσεων του κυρίου του έργου. Αν κατά την παραλαβή των εργασιών της έκπτωτης εργολαβίας, που διενεργείται ταυτόχρονα ως προσωρινή και οριστική, προκύψουν διαφορές στα ποσά του εκκαθαριστικού λογαριασμού, συντάσσεται νέος τελικός λογαριασμός, αλλιώς ο εκκαθαριστικός λογαριασμός ισχύει ως τελικός.

13. Αν, μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η Προϊσταμένη Αρχή αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην Προϊσταμένη Αρχή έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω μειοδότης δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η Προϊσταμένη Αρχή προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρό-

ταση, η Προϊσταμένη Αρχή για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει κατά την κρίση της είτε στην ανοιχτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση, κατά τις οικείες διατάξεις.

Η διαδικασία της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζεται μόνο εφόσον η Προϊσταμένη Αρχή κρίνει αιτιολογημένα ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον κύριο του έργου, ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις.

14. Η διαδικασία ανάθεσης της προηγούμενης παραγράφου τηρείται, επιφυλασσομένων σε κάθε περίπτωση των διατάξεων της Κοινοτικής Νομοθεσίας, αν το κόστος των υπολειπόμενων για την ολοκλήρωση της εργολαβίας εργασιών υπερβαίνει το εκάστοτε ισχύον όριο εφαρμογής της.

### Άρθρο 7

#### Υπερβολία και κατασκευαστική κοινοπραξία Όρια ανεκτέλεστου τμήματος εργολαβιών

1. Σε περίπτωση σύναψης σύμβασης υπερβολίας, προϋπόθεση της, κατά τις κείμενες διατάξεις, έγκρισής της είναι να διατηρεί ο ανάδοχος του έργου ποσοστό τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%) του ποσού της σύμβασης.

Για το ποσό της σύμβασης υπερβολίας ο ανάδοχος δεν δικαιούται πιστοποιητικό εμπειρίας για χρήση στο Μ.Ε.ΕΠ., ενώ τα στελέχη του αναδόχου δικαιούνται πιστοποιητικό εμπειρίας, το οποίο για την εξέλιξη στο Μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (Μ.Ε.Κ.) ανάγεται στο μισό του χρόνου επίβλεψης.

2. Σε περίπτωση σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας, η οποία εγκρίνεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ο ανάδοχος πρέπει να διατηρεί συνολικό ποσοστό συμμετοχής τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%).

Αν ο ανάδοχος είναι κοινοπραξία πρέπει επιπλέον κάθε επιχείρηση της κοινοπραξίας να διατηρεί ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%), εκτός αν η συμμετοχή της στην αρχική κοινοπραξία ανέρχεται σε ποσοστό μικρότερο του δεκαπέντε τοις εκατό (15%), οπότε αυτό ισχύει ως ελάχιστο ποσοστό και στην κατασκευαστική κοινοπραξία. Στην περίπτωση αναδόχου κοινοπραξίας επιχειρήσεων της ίδιας κατηγορίας, το ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής καθεμιάς των επιχειρήσεων αυτών στην κατασκευαστική κοινοπραξία δεν μπορεί να είναι κατώτερο από εικοσιπέντε τοις εκατό (25%). Κάθε άλλη νέα επιχείρηση που μετέχει στην κατασκευαστική κοινοπραξία πρέπει να έχει ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής δεκαπέντε τοις εκατό (15%).

3. Στην παρ. 45 του άρθρου 16 του Ν. 1418/1984, όπως αντικαταστάθηκε με το Ν. 2940/2001 (ΦΕΚ 180 Α), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων μπορούν να αναπροσαρμόζονται, κατά τάξεις του Μ.Ε.ΕΠ., τα όρια του ανεκτέλεστου μέρους συμβάσεων δημόσιων έργων που εκτελούνται στην ημεδαπή και τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν οι εγγεγραμμένες στο Μ.Ε.ΕΠ. εργοληπτικές επιχειρήσεις, προκειμένου να αναλάβουν την εκτέλεση του συνόλου ή μέρους δημόσιου έργου, ως ανάδοχοι ή μέλη αναδόχου κοινοπραξίας ή μέλη κατασκευαστικής κοινοπραξίας ή

αναγνωρισμένοι υπεργολάβοι. Για την αναπροσαρμογή των ορίων, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων λαμβάνει υπόψη ιδίως την ανάγκη δικαίου καταμερισμού των έργων μεταξύ των τάξεων του Μ.Ε.ΕΠ. και το μέγεθος των επιχειρήσεων της κάθε τάξης.

Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος απόδειξης της μη υπέρβασης του ως άνω ορίου, καθώς και οι φορείς, τα έργα των οποίων υπολογίζονται στο ανεκτέλεστο μέρος.»

4. Για τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων χορηγείται σε κάθε εργοληπτική επιχείρηση εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ. «ενημερότητα πτυχίου», η οποία, σε συνδυασμό με τη βεβαίωση εγγραφής που εκδίδεται από την υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., συνιστά «επίσημο κατάλογο αναγνωρισμένων εργοληπτών» κατά την έννοια του άρθρου 29 του Π.Δ. 334/2000 και απαλλάσσει τις εργοληπτικές επιχειρήσεις από την υποχρέωση να καταθέτουν τα επί μέρους δικαιολογητικά στους διαγωνισμούς. Για την έκδοση και χορήγηση της «ενημερότητας πτυχίου» οι εργοληπτικές επιχειρήσεις υποβάλλουν σε τακτά χρονικά διαστήματα, στην υπηρεσία τήρησης του Μ.Ε.ΕΠ., τα δικαιολογητικά συμμετοχής τους σε διαγωνισμούς, όπως αυτά ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ορίζονται τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία υποβολής τους, ο χρόνος ισχύος της «ενημερότητας πτυχίου», η διαδικασία ανανέωσής της, οι συνέπειες εκ της μη υποβολής της σε διαγωνισμό, ο χρόνος εφαρμογής του μέτρου και κάθε σχετικό θέμα.

### Άρθρο 8

#### Ενιαία τιμολόγια, πρότυπα τεύχη διακηρύξεων και εντύπων προσφοράς

1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων εγκρίνονται ενιαία τιμολόγια εργασιών, ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προσβασιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους, πρότυπα τεύχη διακηρύξεων και εντύπων προσφοράς για όλα τα συστήματα υποβολής προσφοράς, καθώς και άλλα πρότυπα εγγράφων που χρησιμοποιούνται κατά τις δημοπρασίες των έργων.

2. Τα τιμολόγια, καθώς και τα πρότυπα, μετά την έγκρισή τους, ισχύουν υποχρεωτικά για όλους τους φορείς που δημοπρατούν δημόσια έργα. Με αιτιολογημένη απόφαση της Προϊσταμένης Αρχής μπορεί να προστίθενται στη διακήρυξη επιπλέον όροι, όταν τούτο ενδείκνυται.

3. Οι τιμές των εργασιών των ενιαίων τιμολογίων αναπροσαρμόζονται, όπως ορίζεται στην απόφαση και λαμβάνονται αυτούσιες ή σε συνδυασμό μεταξύ τους για τη σύνταξη των προϋπολογισμών των έργων.

### Άρθρο 9

#### Πειθαρχικές ευθύνες διοικητικών οργάνων

1. Η υπαίτια παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας από όργανα του φορέα κατασκευής του έργου αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα.

2. Ιδίως αποτελούν πειθαρχικά αδικήματα:

α) Για τους επιβλεπόντες το έργο: η υπαίτια καθυστέρηση στην ενημέρωση του Προϊσταμένου της Διευθύνουσας Υπηρεσίας για την εκ μέρους του αναδόχου παραβίαση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής ή την κατασκευή ελαττωματικών εργασιών ή την ενσωμάτωση

ελαττωματικών υλικών ή την παράλειψη τήρησης των νόμιμων μέτρων ασφάλειας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

β) Για τον Προϊστάμενο της Διευθύνουσας Υπηρεσίας: η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων, η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των επιμετρήσεων και των λογαριασμών του έργου και η χορήγηση εντολών για εκτέλεση εργασιών οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, ούτω άλλως πως είναι επιτρεπτή η εκτέλεσή τους κατά τις κείμενες διατάξεις.

γ) Για τον Προϊστάμενο και τα όργανα της Προϊσταμένης Αρχής: Η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων και των Πρωτοκόλλων προσωρινής και οριστικής παραλαβής, η χορήγηση παράτασης προθεσμίας χωρίς να υφίστανται οι νόμιμες προϋποθέσεις και η παράλειψη έκδοσης απόφασης σε ένσταση του αναδόχου κατά απόφασης κήρυξης έκπτωσης, εντός της δέμηνης προθεσμίας του άρθρου 6 παρ. 7 του παρόντος.

3. Για τα αδικήματα των προηγούμενων παραγράφων ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή το αρμόδιο όργανο των άλλων φορέων που εκτελούν δημόσια έργα, είτε επιβάλλει εις βάρος των υπαιτίων, ανάλογα με τη βαρύτητά τους, την πειθαρχική ποινή του προστίμου μέχρι ποσού αντίστοιχου του μισθού των έξι (6) μηνών είτε τους παραπέμπει στο οικείο πειθαρχικό όργανο για την επιβολή των κατά τις κείμενες διατάξεις προβλεπόμενων κατά περίπτωση πειθαρχικών ποινών.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται κατηγορίες μεγάλων ή ειδικών έργων, στην ομάδα επίβλεψης των οποίων μετέχει απαραίτητα και ο μελετητής του έργου. Με την ίδια απόφαση ρυθμίζεται κάθε σχετική λεπτομέρεια, ιδίως ο τρόπος καθορισμού της τυχόν αμοιβής του και η διαδικασία ανάθεσης των σχετικών υπηρεσιών.

### Άρθρο 10

#### Εκχώρηση του εργολαβικού ανταλλάγματος

Η παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 4694/1930, όπως ισχύει, αντικαθίσταται κατά τα ακόλουθα:

«2. Επιτρέπεται η εκ μέρους του αναδόχου του έργου εκχώρηση χρηματικής απαίτησης, για την οποία έχει συνταχθεί και εγκριθεί πιστοποίηση εκ της κατασκευής έργου, σε αναγνωρισμένες τράπεζες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή προμηθευτές υλικών και μηχανημάτων για την εκτέλεση του έργου εκ του οποίου προέρχεται η απαίτηση ή εργάτες και υπαλλήλους που χρησιμοποιήθηκαν ή χρησιμοποιούνται για την κατασκευή του.»

### Άρθρο 11

1. Στο άρθρο 5 του Ν. 2965/2001 (ΦΕΚ 270 Α') προστίθεται η ακόλουθη διάταξη:

«ζ. Σε περιοχή (Α) του Π.Δ. 5/13.12.1979 (ΦΕΚ 707 Δ') επιτρέπεται ο καθορισμός χώρου της περ. δ' της παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 2545/1997 (ΦΕΚ 254 Α') που οριοθετείται, πολεοδομείται και οργανώνεται σύμφωνα με τις λοιπές διατάξεις του ίδιου νόμου του Οργανισμού Αθήνας.»

2. Το πρώτο εδάφιο της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 9 του Ν. 2938/2001 (ΦΕΚ 178 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) από έξι (6) εκπροσώπους του Δημοσίου, μεταξύ των οποίων ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου και ο Δι-



ευθύνων Σύμβουλος της εταιρείας, οι οποίοι ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.»

Η περίπτωση δ' της ίδιας παραγράφου καταργείται. Όπου στις διατάξεις του Ν. 2938/2001 αναφέρεται ως τρόπος ορισμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου η εκλογή τους από τη Γενική Συνέλευση, εφαρμόζεται η ανωτέρω διάταξη.

### Άρθρο 12 Μεταβατικές και τελικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού έχουν εφαρμογή στους διαγωνισμούς όλων των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα που εκτελούν δημόσια έργα και θα προκηρυχθούν με διακηρύξεις που θα δημοσιευθούν μετά την έναρξη ισχύος του νόμου, καθώς και στις συμβάσεις που θα συναφθούν συνεπεία των διαγωνισμών αυτών, εξαιρουμένης της διάταξης της παρ. 4 του άρθρου 2 του παρόντος, η οποία εφαρμόζεται και για τις δημοπρασίες στις οποίες δεν έχει συναφθεί σύμβαση μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου. Ως δημοσίευση νοείται η αποστολή της περιλήψης προς δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή, σε διαγωνισμούς κάτω του πεδίου εφαρμογής της Κοινοτικής Οδηγίας για τα δημόσια έργα, η πρώτη δημοσίευση στον ελληνικό τύπο. Επίσης οι διατάξεις του νόμου αυτού έχουν εφαρμογή στις συμβάσεις που θα συναφθούν ύστερα από διαδικασία απευθείας ανάθεσης ή διαγωνισμού μεταξύ περιορισμένου αριθμού επιχειρήσεων.

Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8 και 9 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στις συμβάσεις που εκτελούνται, εφόσον, μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου, δεν έχει κοινοποιηθεί ειδική πρόσκληση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.

2. Διακηρύξεις διαγωνισμών στους οποίους δεν αποσφραγίστηκαν οι οικονομικές προσφορές μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου ανακαλούνται υποχρεωτικά και οι διαγωνισμοί επαναπροκηρύσσονται.

Το πιο πάνω εδάφιο δεν ισχύει για τους διαγωνισμούς που προκηρύχθηκαν κατά το σύστημα μελέτη - κατασκευή.

3. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού καταργούνται:

α) Οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του Ν. 2576/1998 (ΦΕΚ 25 Α') και οι υπουργικές αποφάσεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότησή τους.

β) Η παρ. 5 του άρθρου 4 του Ν. 1418/1984, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 2940/2001 και την παρ. 1 του άρθρου 15 του Ν. 3212/2003.

γ) Η παρ. 46 του άρθρου 16 του Ν. 1418/1984. Μέχρι την έκδοση νέας απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εξακολουθούν να ισχύουν οι αποφάσεις με αριθμούς Δ15/οικ/1012/25.6.2003 (ΦΕΚ 882 Β') και Δ15/οικ/6778/19.3.2004 (ΦΕΚ 522 Β') του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

δ) Η παρ. 9 του άρθρου 6 του Ν. 1418/1984, όπως ισχύει.

ε) Η παρ. 7 του άρθρου 17 του Π.Δ. 609/1985.

στ) Τα άρθρα 18 και 24 του Π.Δ. 609/1985.

ζ) Η παρ. 5 του άρθρου 5 του Ν. 1418/1984, κατά το μέρος που αναφέρεται στις ποινικές ρήτρες, καθώς και οι παρ. 9-12 του άρθρου 36 του Π.Δ. 609/1985.

η) Το άρθρο 47 του Π.Δ. 609/1985.

θ) Τα άρθρα 5, 6, 9 παρ. 2α και 19 παρ. 1 του Π.Δ. 171/1987.

ι) Κάθε γενική ή ειδική διάταξη που αναφέρεται σε θέματα που ρυθμίζονται από το νόμο αυτόν.

### Άρθρο 13 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 28 Σεπτεμβρίου 2004

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ  
**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ**

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ  
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ  
**Γ. ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ**

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ  
**Δ. ΣΙΟΥΦΑΣ**

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ  
**Γ. ΣΟΥΦΛΙΑΣ**

*Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους*

Αθήνα, 28 Σεπτεμβρίου 2004

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ  
**Α. ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ**